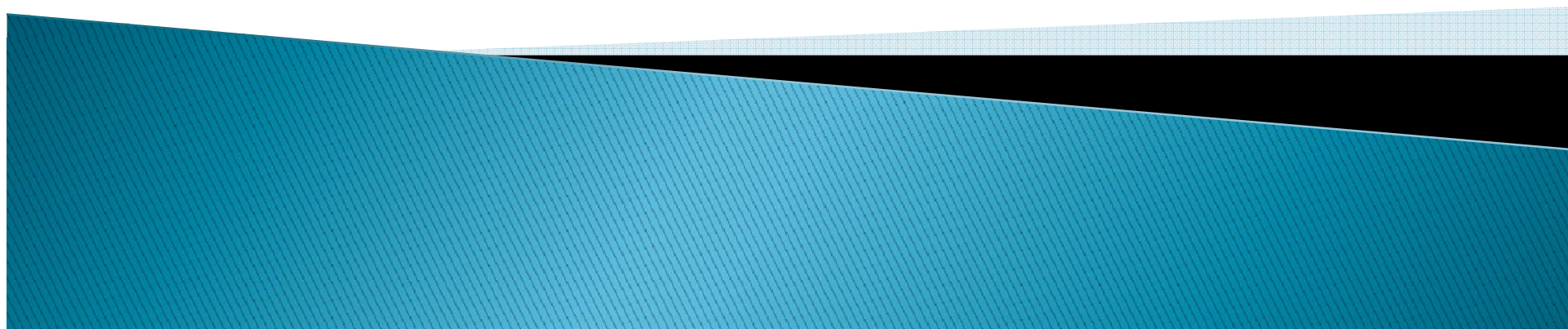

SSV
þróun og ráðgjöf

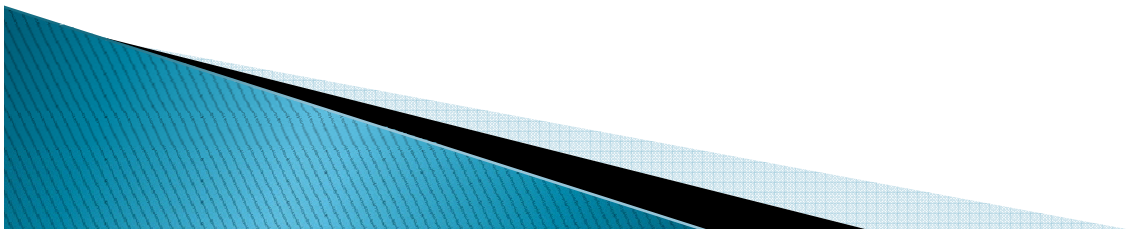
Sveitarfélagið Vesturland

Sameining Vesturlands í eitt sveitarfélag
Fundur 10. september 2010

Yfirlit

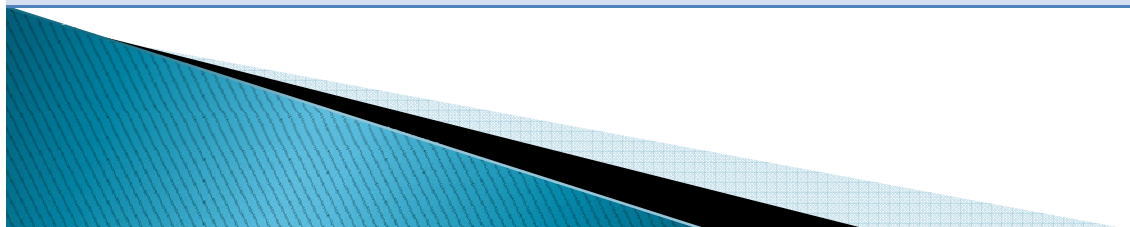
- ▶ Lýðfræði
 - Lýðfræði
 - Landafræði
 - Samgöngur og fjarskipti
 - Vinnumarkaður
- ▶ Mat á áhrifum sameiningar
 - Þjónustuframboð
 - Samfélagsþróun
 - Lýðfræði og stjórnsýsla
- ▶ Samstarf sveitarfélaga á Vesturlandi
- ▶ Samandregnar niðurstöður

Tafla 2: Breyting aldurshópa á Vesturlandi árin 1990-2009

Lýðfræði: Breyting aldurshópa á Vesturlandi árin 1990–2009

	Akran.	Skorr.	Hvalfj.	Borg.	Grund	Helgaf	Stykk.	Eyja.	Snæf.	Dalab.	Ísland
					.	.					
0-14	10%	7%	-27%	-16%	-33%	-57%	-38%	-57%	-32%	-36%	4%
15-24	9%	-42%	15%	1%	50%	-43%	-21%	22%	-19%	-54%	12%
25-44	12%	-14%	-4%	-9%	-15%	-25%	-28%	-5%	-24%	-40%	14%
45-64	72%	-7%	68%	49%	82%	-19%	41%	-15%	31%	3%	73%
65+	52%	50%	-13%	24%	131%	63%	49%	-35%	24%	0%	39%

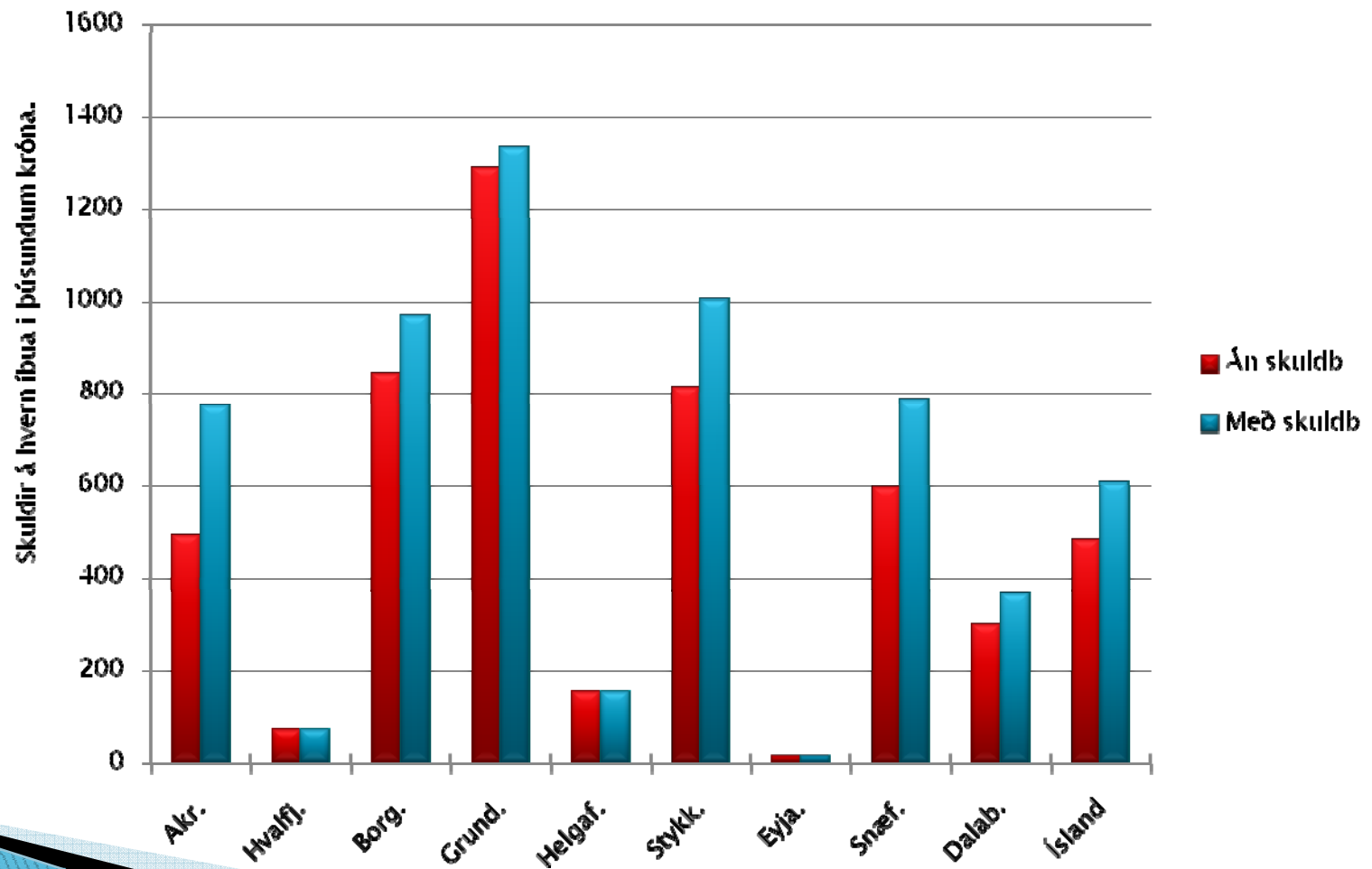

Landfræði

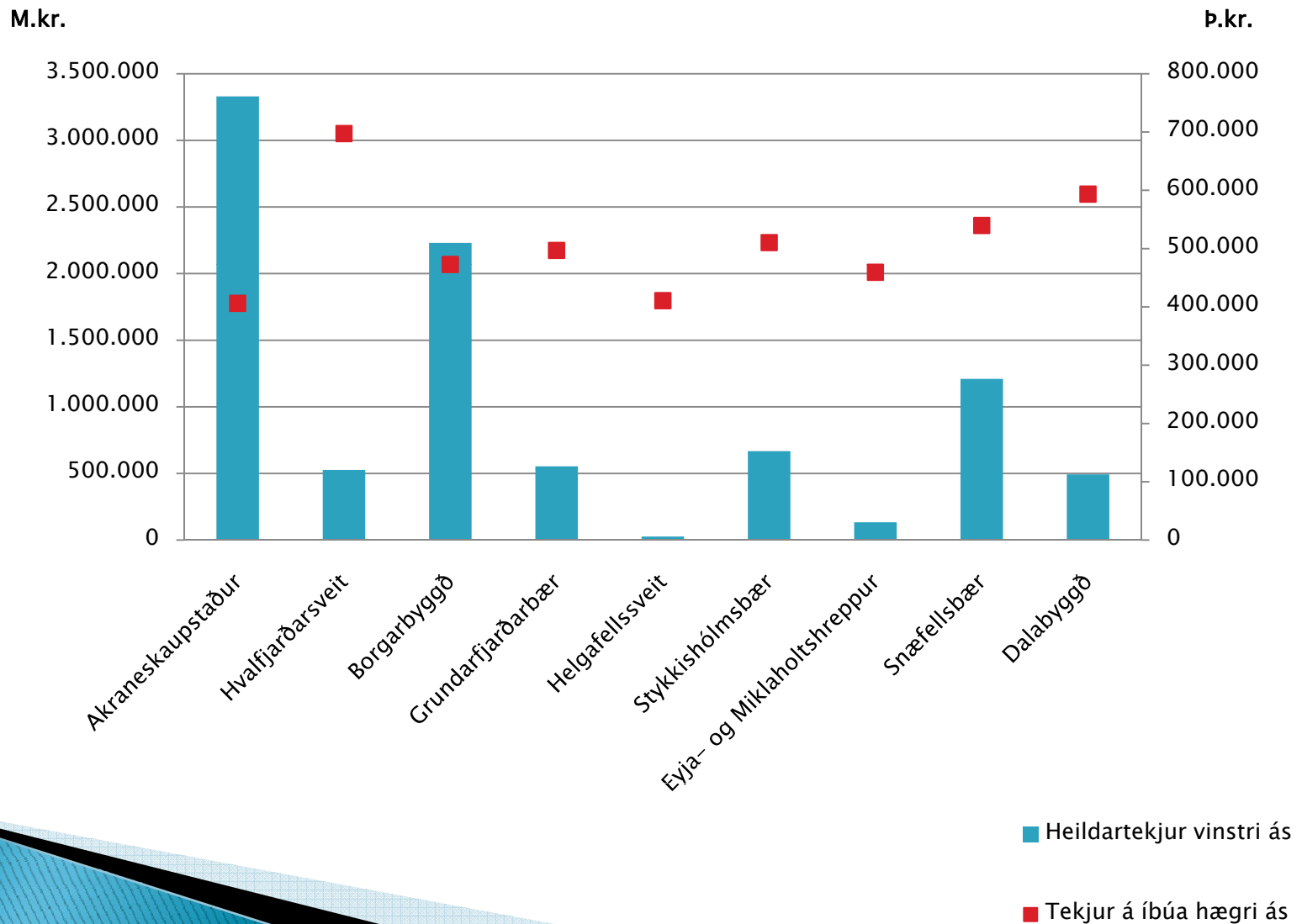
Sveitarfélag	Km ² láglandi	Númer í stærðarröð	Fjöldi þéttbýla	Fjarlægð til Reykjavíkur
Borgarbyggð	2101,8	3	5	81
Dalabyggð	1391,9	5	1	153
Snæfellsbær	428,5	24	3	198
Hvalfjarðarsveit	280,4	34	1	50
Eyja- og Miklaholtshreppur	255,7	35	0	124
Helgafellssveit	187,4	41	0	167
Grundarfjarðarbær	108,2	58	1	177
Skorradalshreppur	103,8	59	0	87
Stykkishólmsbær	10,0	74	1	172
Akraneskaupstaður	9,0	75	1	49

Greiðslugeta Sveitarfélaga 2009: Skuldir/Veltufé frá rekstri.

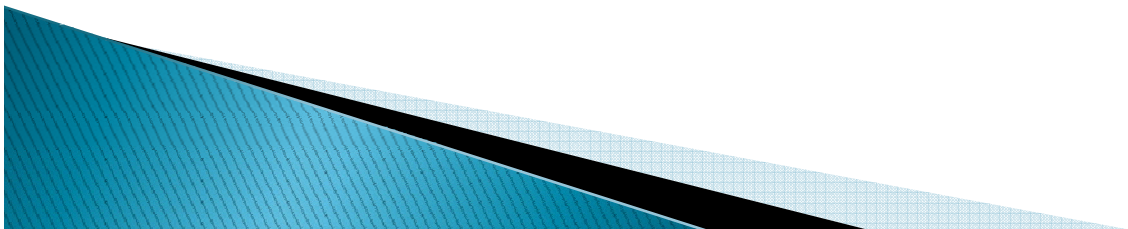
Heildartekjur og tekjur á íbúa í sveitarfélögum á Vesturlandi 2008

Stærðarhagkvæmni

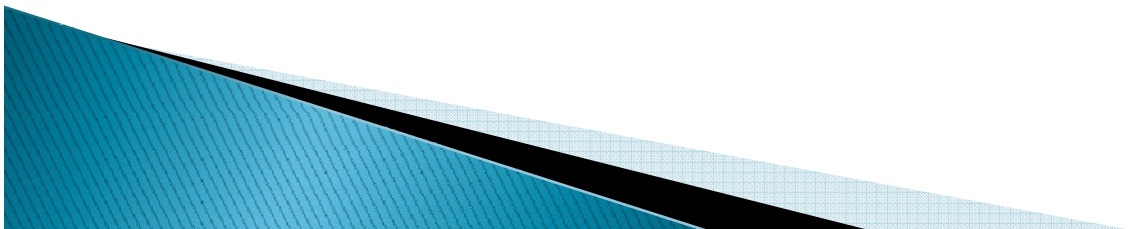
- ▶ Er helst í eftirfarandi málaflokkum
 - Fræðslumál
 - Hreinlætismál
 - Yfirstjórn
 - Brunamál og almannavarnir

- ▶ Stærð veldur meiri kostnaði
 - Félagsþjónustu
 - Tómsundamál

Atvinnugreinauppbygging og tekjur sveitarfélaga

- ▶ Sjávarútvegur
- ▶ Landbúnaður
- ▶ Byggingariðnaður
- ▶ Blönduð atvinnustarfsemi

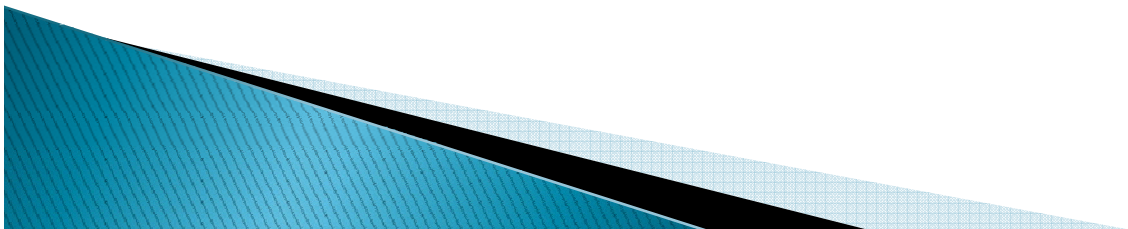

Fjöldi íbúa að baki hverjum fulltrúa í sveitarfélögum á Vesturlandi.

Sveitarfélag	Mannfjöldi	Fjöldi kjörinna fulltrúa	Fjöldi íbúa að baki hverjum fulltrúa
Akraneskaupstaður	6.555	9	728
Borgarbyggð	3.543	9	394
Snæfellsbær	1.701	7	243
Stykkishólmsbær	1.090	7	156
Grundarfjarðarbær	910	7	130
Dalabyggð	696	7	99
Hvalfjarðarsveit	626	7	89
Eyja- og Miklaholtshreppur	139	5	28
Helgafellssveit	64	5	13
Skorradalshreppur	61	5	12
Samtals (meðaltal)	15.385	68	(189)
Sveitarfélagið Vesturland“	15.385	15	1.026

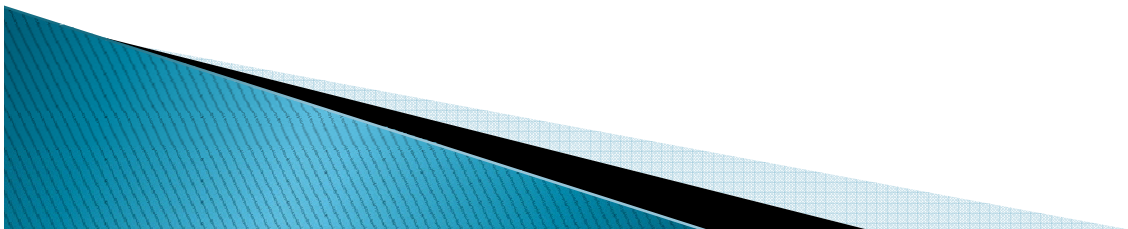
Reglur um fjölda kjörinna fulltrúa í sveitarstjórnnum í nokkrum löndum.

Land	Stærðarmörk í kringum 15.000 íbúa sveitarfélag	Fjöldi kjörinna fulltrúa
Ísland	10.000-49.999 íbúar	11-15
Svíþjóð	12.000-23.999 kosningabærir íbúar	≥ 41
Noregur	10 000-49.999 íbúar	≥ 47
Danmörk	Undir 20.000 íbúum	9-31

Niðurstöður–almennar

- ▶ Aldursdreifing íbúa á Vesturlandi bendir til að fjárhagsstaða gæti þrengst í náginni framtíð. Íbúum í vinnusamasta aldurshópnum (25–44) fækkar á meðan eldri borgurum fjölgar. Börnum fækkar líka, sem mun setja enn meiri þrýsting á hagræðingu í skólarekstri: að kennt verði á færri stöðum.
- ▶ Sveitarfélögin eru frá náttúrunnar hendi, mjög misjafnlega hagkvæm í rekstri. Víðfeðmi, fjöldi þéttbýla, fjarlægð frá höfuðborgarsvæðinu og íbúafjöldi eru þættir sem hafa áhrif á rekstrarhagkvæmni þeirra. Þau sveitarfélög sem eru víðfeðm, hafa fjölda þéttbýla og fáa íbúa eru mun óhagkvæmari í rekstri heldur en þau sem eru á litlu afmörkuðu landsvæði, eitt samstætt þéttbýli og með marga íbúa. Af þessu má sjá að Dalabyggð og Borgarbyggð eru almennt óhagkvæmari rekstrareiningar heldur en Akranes.
- ▶ Fræðslu og uppeldismál (skólar), yfirstjórn (sveitarstjórnarskrifstofa), brunamál og hreinlætismál eru hagkvæmari í rekstri stærri sveitarfélaga heldur en smærri. Hins vegar er þessu öfugt farið þegar horft er til félagsþjónustu. Engin munur er á hagkvæmni í rekstri annarra málaflokka eftir stærð sveitarfélaga, en þeir eru alls 7.
- ▶ Fræðslu og uppeldismál (skólar), menningar- og atvinnumál eru óhagkvæmari í rekstri víðfeðmra sveitarfélaga.
- ▶ Umhverfismál, skipulagsmál og brunamál eru óhagkvæmari í rekstri fjölkjarna sveitarfélaga.
- ▶ Fræðslu og uppeldismál (skólar) og skipulagsmál eru hagkvæmari í rekstri sveitarfélaga fjær höfuðborgarsvæðinu. Atvinnumál eru hinsvegar óhagkvæmari af sama tilefni.
- ▶ Sveitarfélagið Vesturland myndi verða fimmta stærsta sveitarfélag landsins og liggja milli Akureyrar og Reykjanesbæjar.
- ▶ Sameiningin myndi hafa í för með sér heildarendurskoðun á fjölmörgum samstarfsverkefnum sveitarfélaga á Vesturlandi.

Niðurstöður – kostir og gallar

► Kostir

- Allar líkur eru á að sameining sé rekstrarlega hagkvæm.
- Sameinað sveitarfélag mun búa yfir meiri stöðugleika og eiga auðveldara með að mæta tímabundnum áföllum en sveitarfélögin í dag.
- Allar líkur eru á að þjónustustig hækki og þjónustan verði faglegri.
- Svæðisþróun og áætlanagerð fyrir Vesturland mun verða einfaldari og væntanlega öflugri fyrir vikið.
- Verkefnum í samstarfsnefndum, byggðasamlögum og þjónustusamningum myndi fækka mikið og þar með aukast bein lýðræðisleg áhrif íbúa.

► Gallar

- Hluti íbúa mun þurfa að sækja ákveðna þjónustu um lengri veg en áður.
- Grípa þarf til sérstakra ráðstafana til að tryggja að flest svæði/byggðakjarnar innan Vesturlands eigi örugga fulltrúa í sveitarstjórn hins nýja sveitarfélags. Einfaldast leiðin til þessa er umtalsverð fjölgun kjörinna fulltrúa.
- Ávinningi af sameiningu sveitarfélaganna mun verða misskipt innan Vesturlands. Hafa þarf í huga að ofan nefndar breytingar yrðu fyrirferðarminni hjá stærri sveitarfélögum en þeim minni og telja má líklegt að hagurinn af sameiningunni yrði mestur hjá minnstu sveitarfélögum.
- Sameining sveitarfélaga er forsenda þess að hægt sé að færa fleiri málaflokka frá ríki til sveitarfélaga og þar með nær notendum. Við sameiningu eins og hér er fjallað um, mun mikið af þeirri þjónustu sem er nú þegar í höndum sveitarfélaga færast fjær íbúunum til einnar miðlægrar miðstöðvar á Vesturlandi. Hætt er við að hrein áhrif verði mikil og neikvæð að þessu leyti.